सायम्प्रातर्वा ॥२८॥ अथवा कामसंयोगे सति एकैकेन कामादिना सायम्प्रातर्होमः कर्तव्यो न संवत्सरम् · सायारम्भे प्रातरुपवर्गे इदमेकमग्निहोत्रम्[1] तत्र चायं गुणफलसम्बन्धः तस्मात्सायम्प्रातरेवेति · तत्राप्यग्न्यवस्थासु[2] एकैकेन कामेन संवत्सरमेव होतव्यम् । अथ काम्यहोमद्रव्यपक्षेऽपि सायंहोमे येन द्रव्येण कृतम् तेनैव प्रातर्होमः कार्यः · अलाभे तत्प्रतिनिधिभूतं सदृशं द्रव्यान्तरम् न तु वैकल्पिकम् ।

दक्षिणेन प्रवेशनमग्निहोत्रेष्टिषु ॥२९॥ अग्निहोत्रे सायम्प्रातर्होमे इष्टिषु च सर्वासु[3] दक्षिणेन द्वारेण गार्हपत्यागारे कर्मार्थं प्रवेशनम् ।

सायम्प्रातराहवनीयस्यासनोपस्थाने ॥३०॥[4] आहवनीयस्योपस्थानं तूष्णीं कर्तव्यम् ततस्तत्समीपऽएवोपवेशनं च · सूत्रे तु अल्पाच्तरत्वादासनपदस्य पूर्वनिपातः ।

शय्यासनं वा गार्हपत्ये ॥३१॥ ततो गार्हपत्यं प्रत्यागत्य तत्समीपे शय्या शयनं कर्तव्यम् आसनमुपवेशनं वा कर्तव्यम् · तच्च पर्युक्षणात्पूर्वं भवति कृते हि पर्युक्षणमुक्तम् कृते च धारावर्जमिति (४. १३. १२) · वात्सप्रोपस्थानं च सायमस्मादपि पूर्वतरं भवतीति प्रागुक्तम् ।

संव्रजन्मनसोपस्मृत्य दक्षिणाग्निम् ॥३२॥[5] अत्रायं क्रमः · आहवनीयगार्हपत्योपस्थानानन्तरं पर्युक्षणम् वाग्विसर्गः विद्युदसीत्याचमनम् प्रागुक्तसंचरद्वयमध्ये येन संचरेणादौ प्रविष्टो भवति अतीत्य निष्क्रमणमिति वचनात् (१. ८. २५) तेनैव संचरेण संव्रजन्निष्क्रामन्दक्षिणाग्निं मनसा उपस्मृत्य मनसैव ध्यात्वोपतिष्ठेतेति अथ यत्रैव संव्रजन्नित्यादिश्रुतेः (२. ३. २. ४) ।

अनशित्वा प्रातर्मुहूर्तꣳ सभासनꣳ सभ्यस्य ॥३३॥ यजमानः सभायां तस्य समीपे उपवेशनं करोति[6] ।

---

१) अग्निहोत्रं हि सायम्प्रातःपरिसमापनम् Karka. २) अग्निविकल्पेषु संवत्सर इष्यते · तत्र ह्यग्निविकल्पान्प्रकृत्याह एतेषामेकꣳ संवत्सरमुपेत्सेदिति (२. ३. २. १४) Karka. ३) अयं च द्वारनियमोऽग्निहोत्रेष्ट्यां च तत्रैव हि श्रूयते Karka. यस्य कस्य चित् ऋत्विग्यजमानपत्नीद्रव्यादीनाम् Mahâd. ४) पूर्वमुपस्थानं श्रुतौ (२. ३. २. ४) आसनं सूत्रे · एतदुपस्थानं क्षुद्रकोपस्थानोत्तरं भवति Mahâd. ५) अनाहरणपक्षेऽपि मनसोपस्मरणं तु भवत्येव Mahâd. ६) See २. ३. २. ५.